

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۱/۴/۲۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۳۲۰ مورخ ۱۳۷۰/۲/۱۱ وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، در اجرای بند (۲) ماده (۱) قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی - مصوب ۱۳۶۷/۳/۳ مجلس شورای اسلامی - آیین نامه بهداشت محیط را به شرح زیر تصویب نمود:

" آیین نامه بهداشت محیط "

ماده ۱- تعاریف:

الف- بهداشت محیط : بهداشت محیط عبارت است از کنترل عواملی از محیط زندگی که به گونه ای روی سلامت جسمی ، روانی و اجتماعی انسان تاثیر می گذارند.

ب- آب آشامیدنی : آب آشامیدنی، آب گوارایی است که عوامل فیزیکی ، شیمیایی و بیولوژیکی آن در حد استانداردهای مصوب باشد و مصرف آن عارضه سوئی در کوتاه مدت یا دراز مدت در انسان ایجاد نکند.

پ- **آلودگی آب آشامیدنی:** آلودگی آب آشامیدنی، عبارت است از تغییر خواص فیزیکی ، شیمیایی و بیولوژیکی آب به گونه ای که آن را برای مصرف انسان زیان آور سازد.

ت- **کنترل بهداشتی :** منظور از کنترل بهداشتی ، بازدید و بررسی وضعیت بهداشتی مراکز مشمول این آیین نامه به منظور اعمال ضوابط بهداشت محیطی می باشد

ث- **مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی :** مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی ، مراکزی هستند که با استفاده از پرتوهای یونساز ، زیر نظر مسئولین متخصص مربوط ، به تشخیص یا درمان بیماریها پرداخته و شامل مراکز رادیولوژی ، رادیوتراپی و رادیوایزوتوپ می باشد.

ج- **اماکن عمومی :** اماکن عمومی عبارت است از اماکن متبرکه و زیارتگاهها ، زائرسراها ، هتلها ، متلها ، مسافرخانه ها ، پانسیونها ، آسایشگاههای سالمندان ، آرایشگاهها ، حمامها ، سونا ، استخرهای شنا، سینماها ، پارکها ، مراکز تفریحهای سالم ، باشگاههای ورزشی ، ترمینالها ، وسایل حمل و نقل عمومی و مسافرتی ، توالتهای عمومی ، گورستانها و مانند این موارد.

چ- مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی ، آشامیدنی و بهداشتی :

مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی ، آشامیدنی ، و بهداشتی عبارت است از کلیه کارخانه ها ، کارگاهها ، سردخانه ها ، اماکن و مغازه هایی که به گونه ای نسبت به تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی ، آشامیدنی و بهداشتی اقدام می نمایند.

ح- **مراکز بهداشتی - درمانی :** مراکز بهداشتی - درمانی عبارت است از بیمارستانها ، زایشگاهها ، درمانگاهها ، مطبها ، آزمایشگاههای تشخیص طبی ، بخشهای تزریقات و پانسمان ، آسایشگاههای معلولین ، طب هسته ای ، فیزیوتراپیها ، رادیولوژیها و مانند اینها.

خ- **مراکز آموزشی و تربیتی :** مراکز آموزشی و تربیتی عبارت است از مدارس ، آموزشگاهها تحصیلی ، حوزه های علمی ، دانشکده ها ، هنرستانها ، خوابگاههای مراکز آموزشی ، پرورشگاهها ، مراکز تربیتی شبانه روزی ، ندانگاهها و مهد های کودک ،

ماده ۲- هر اقدامی که تهدیدی برای بهداشت عمومی شناخته شود ، ممنوع میباشد . وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی موظف است پس از تشخیص هر مورد از مواردی که در حیطه وظایف وزارت می باشد ، راسا اقدام قانونی

معمول و در سایر موارد موضوع را به مراجع ذی ربط جهت انجام اقدامهای قانونی، فوری اعلام نماید. متخلفان از مقررات بهداشت عمومی تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت .

ماده ۳- آلوده کردن آب آشامیدنی عمومی ممنوع است و با متخلفان مطابق مقررات رفتار خواهد شد . وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ سلامت و بهداشت مردم مکلف است کیفیت آب آشامیدنی عمومی از نقطه آبیگری تا مصرف را از نظر بهداشتی تحت نظارت مستمر قرار دهد.

تبصره ۱- وظایف و اختیارات سازمان حفاظت محیط زیست در پیگیری و جلوگیری از آلودگی منابع آب ، موضوع ماده (۴۶) قانون توزیع عادلانه آب آیین نامه های اجرایی آن همچنان قابل اجرا است .

تبصره ۲- سازمانها و موسسه های دولتی و خصوصی تامین کننده آب آشامیدنی عمومی موظف به رعایت همه ضوابط و معیارهای بهداشتی اعلام شده توسط وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی بوده ، باید همه اطلاعات لازم برای بررسی مورد یا موارد و تسهیلات بازدید از تاسیسات را در اختیار وزارت قرار دهند.

تبصره ۳- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به منظور کنترل آب آشامیدنی عمومی در مراحل مختلف توزیع ، آزمایشگاههای مراکز بهداشت استان و شهرستان و مراکز بهداشتی - درمانی را برای ارائه خدمات در این زمینه تجهیز می نماید.

ماده ۴- به منظور جلوگیری از روند روبه رشد آلودگی منابع آبهای سطحی و زیر زمینی - اعم از چاهها ، رودخانه ها ، قناتها ، چشمه ها و آب مصرفی شهروستا - کمیته ای با نام " کمیته حفاظت از منابع آب آشامیدنی " زیر نظر استاندار با عضویت مدیران و روسای اداره کل بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، سازمان حفاظت محیط زیست ، سازمان آب منطقه ای استان ، جهاد سازندگی استان ، برنامه و بودجه استان و شرکت آب و فاضلاب استان تشکیل می شود تا موارد زیر را بررسی و اقدام نماید:

۱- اتخاذ تصمیم راجع به خارج نمودن بعضی از منابع تامین آب آشامیدنی از سرویس که براساس گزارش اداره کل بهداشت محیط ، آلوده شده اند - اعم از چاهها ، چشمه ها و قناتها

۲- اتخاذ تدابیر لازم جهت حفاظت از منابع آب آشامیدنی موجود براساس دستورالعملهایی که توسط دستگاههای ذی ربط پیشنهاد می شود و به تصویب کمیته می رسد.

۳- اتخاذ تدابیر لازم به منظور حفظ حریم مناطقی که در آینده برای تامین آب شهرها از طریق دستگاههای ذی ربط پیشنهاد میشود.

۴- اتخاذ تصمیم در رابطه با بحرانهای ناشی از آلودگی منابع آب و چگونگی مقابله با آنها

تبصره - در ابتدا ، اداره کل بهداشت محیط موظف است نواقصی را که موجب آلودگی منابع آب می گردد به دستگاه ذی ربط اعلام تا راسا " نسبت به رفع آن اقدام نماید. در صورتی که امکانات دستگاهها برای رفع نواقص کفایت ننماید ، مراتب در کمیته یاد شده مطرح خواهد شد.

ماده ۵- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی به منظور حفظ بهداشت عمومی مکلف است بررسیهای لازم را در مورد تاثیرهای هوای استنشاقی و سایر مواد موثر بر انسان معمول دارد و نسبت به ارائه توصیه های ضروری به مراجع ذی ربط اقدام نماید.

ماده ۶- مراکز کاربرد پرتوهای یونساز در پزشکی موظف به همکاری و ارائه آمار و اطلاعات و فراهم نمودن تسهیلات به منظور بررسی دزیمتری و بهسازی جهت انجام وظیفه کارشناسان وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می باشند. با متخلفان برابر مقررات مربوط (قانون تعزیرات) رفتار خواهد شد.

ماده ۷- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مکلف است مراکز بهداشتی - درمانی ، آموزشی و تربیتی ، اماکن عمومی و مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی ، آشامیدنی ، و بهداشتی را از نظر ضوابط

و مقررات بهداشت محیطی کنترل و با متخلفان از دستورالعملها و توصیه های بهداشتی وزارت ، برابر مقررات قانونی مربوط (قانون تعزیرات) رفتار نماید.

ماده ۸- مراجع صادرکننده پروانه کسب مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد خوردنی ، آشامیدنی ، و بهداشتی و اماکن عمومی موظفند ضمن رعایت ضوابط مربوط به خود، مقررات و توصیه های اعلام شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را نیز در این زمینه رعایت نموده و قبل از صدور " پروانه کسب " نظریه بهداشتی از این وزارتخانه کسب نمایند.

ماده ۹- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی علاوه بر وظیفه قانونی مبارزه با ناقلان بیماریها نیز میباشد . مراجع ذی ربط ، ملزم به رعایت دستورالعملهای بهداشت محیطی این وزارتخانه در این موارد هستند.

ماده ۱۰- به منظور پیشگیری از شیوع بیماریهای منتقل شده به وسیله بند پایان و حیوانهای ناقل بیماری ، همچنین جلوگیری از آلودگی محیط به سموم و مواد شیمیایی ، در صورت امکان روشهای مبارزه از طریق بهسازی محیط ارجح بوده و دستگاههای اجرایی ذی ربط موظف به بهسازی کانونهای جلب و تکثیر بند پایان و حیوانهای ناقل برابر توصیه های دستورالعملهای وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی می باشند.

تبصره - شهرداریها مکلفند در تنظیم روشهای جمع آوری ، حمل و دفع زباله شهر و سایر خدمات شهری، دستورالعملها و توصیه های وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع ذی ربط را رعایت نمایند.

ماده ۱۱- صدور مجوز ورود و ترخیص و کنترل بهداشتی هر نوع دام و فرآورده های خام دامی باتوجه به نقص مواد (۲ و ۳ و ۷ و ۸) قانون سازمان دامپزشکی کشور مصوب ماده نه مقرر بر قانون مواد خوردنی و بهداشتی است علی الاطلاق و در تمام مراحل اعم از تولید، توزیع و عرضه از لحاظ پیشگیری و مبارزه با بیماریها ی دامی و بیماریهای مشترک بین انسان و دام برعهده سازمان دامپزشکی می باشد.

طبیعی است چنانچه عرضه فرآورده های خام دامی موجب بیماریهای مختص انسان شود، همچنین مواردی که در فرآورده های خام دامی تغییراتی داده شود که مواد حاصل شده ، فرآورده خام دامی تلقی نگردد ، مسئولیت کنترل بهداشتی برعهده وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی است که مطابق قانون مواد خوردنی، و بهداشتی - مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحات آن انجام خواهد شد.

ماده ۱۲- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی از طریق شبکه های بهداشتی ، درمانی و خانه های بهداشت در روستاها ضمن آموزش گسترده با بسیج مردم و جلب همکاری بین بخشی در زمینه مسایل بهداشت محیطی از قبیل جمع آوری ، حمل و دفع بهداشتی زباله ، دفع بهداشتی مدفوع و کود حیوانی ، بهسازی معابر و جداسازی محل نگهداری دام و پرندگان از محل سکونت ، نظارت و پیگیری لازم را معمول داشته ، همچنین در جهت بهسازی منابع و کنترل کیفی آب آشامیدنی ، جمع آوری و دفع بهداشتی فاضلابها ، کنترل اماکن عمومی و مراکز تهیه ، توزیع ، نگهداری و فروش مواد غذایی اقدام نماید.